

Devletin Avukata Bakışı

Av. Haluk İnanıcı

Devletin avukata bakışı derken, soyut bir varlığın değil, tabii ki devletin aygıtlarının avukata bakışını kastediyoruz. Adalet Bakanının, yargıcın, savcının, polisin, ordunun özetle tüm adli ve idari bürokrasinin... Gündelik hayatta, bu bürokrasi avukatın karşısına “kişi” veya “kurum” olarak çıkar. Bir tavır olarak, bir karar olarak, bir açıklama olarak çıkar. Peki, gerek avukata bakan sùjeleri gerekse bakış biçimlerini birleştiren bir “genel bakış açısı,” bir “resmi görüş” var mıdır?¹

Bakışın Mahreci: Avukatlık Mesleğini Nezaret Altında Tualım.

Bir anda oluşması mümkün olmayan bir bakış açısının incelenmesinde kökene bakmak her zaman yararlıdır. 1840’lı yıllarda başlayan Batılılaşma serüveninde Batılı yasaların aynen alınmaya başlanmasıyla birlikte Osmanlı toplumu önce “vekil”, sonra “avukat” tabiriyle karşılaştı. Avukatlar resmi bir belgeye ilk defa 1876 Dava Vekilleri Nizamnamesi’yle kavuşmuş oldu. Bu tüzüğe göre avukatlar “dava vekilliği” belgesini Adliye nezaretinden alıyordu. Yani Adalet Bakanlığı’nın bu konuda tam bir otoritesi vardı. 1924, 1938 avukatlık kanunları bu otoriteyi ağırlıkla hissettirmeye devam etti. Nihayet 1969 yılında yürürlüğe giren 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’uzda bu ağır otorite yerini; idare hukukunun, devletin avukatlar, avukat örgütleri karşısındaki konumunu değerlendirirken kullandığı kavrama, “idari vesayet”e bıraktı. Anayasa Mahkemesi verdiği kararlarla bu “idari vesayeti” hukuk devleti ilkeleri açısından makul gördü. Anayasa’mızda bugün hala varlığını sürdüren, idari ve mali denetim, Baroların ve TBB’nin organlarında görevli avukatların görevden alınabilmesi, haklarında dava açılabilmesi gibi kurallar hep bu idari vesayetin gereği olarak görüldü.

Bu gün gelinen noktada, girmeye çalıştığımız Avrupa Birliği müktesebatında avukatların ve avukat örgütlerinin bağımsızlığı öngörülmektedir. Keza Avrupa Konseyinin “Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 Numaralı Tavsiye Kararı,” Modern bir toplumda “avukata ve onun meslek örgütlerine” bakışın ana hatlarını ortaya koymaktadır. Birleşmiş Milletler Havana Kuralları aynı ilkeyi tekrar etmektedir. Hemen söylemek gerekiyor, avukatlarla ve onların örgütlerine tanınan, tanınması önerilen haklar “vatandaşların,” hatta “vatandaş olmayan kişilerin” bile, hak arama ve savunma haklarını etkin olarak kullanması, adil yargılanma hakkından hızlı ve etkin biçimde yararlanması, amacına yöneliktir.

Ancak ne hazindir ki, AB’ye girmeye can atan mevcut AKP iktidarı, hazırladığı “Anayasa Taslağı”nda mevcut yapıyı aynen sürdürmeyi öngörmektedir. Yargı Reformu Strateji Belgesi’nde de “bir cümle dışında” bir açıklama yer almamaktadır. Özetle, Cumhuriyet Türkiye’si’nin avukata genel bakışıyla, Osmanlı son döneminin bakışı arasında bir tutarlık vardır: **Avukatı ve onun örgütlerini “vesayet altında tutmak” gerekir.**

Ancak genel bakışın bununla sınırlı olduğunu düşünmek yanlış olur. Özellikle siyasi davalarda avukata bakış özellik taşımaktadır. Belki de konunun özü buradadır. Bu bakış açısını anlamak için çok önemli bir davaya, bir avukatın yargılanması davasına bakmak öğretici olacaktır.

Cem Alptekin Davası: Yoksa Bazen Gerçeklerin Ortaya Çıkması İstenmez mi?

Avukat Cem Alptekin ve arkadaşları, İstanbul Üniversitesinde 1978 yılında yaşanan 16 Mart Katliamı’yla ilgili uyuyan davayı canlandırmak istemişler ve müdahil avukatları olarak yaptıkları girişimler sonunda bu katliama ilişkin davanın açılmasını sağlamışlardır. Davada en önemli konulardan birisi, 16 Mart günü yapılacak katliama ilişkin MİT’in bilgi sahibi olması ve ilgili yerlere bildirmiş olmasına rağmen katliamın engellenememiş olmasıdır. Av. Cem Alptekin bu nedenle Uğur Mumcu’nun bir kitabında yer alan “Gizli” kaşeli bir belgeyi Mahkemeye sunmuş ve MİT’ten araştırma ve bilgi talebinde bulunulmasını istemiştir. MİT ise arşivinde olan bir belge için böyle bir belge/bilgi yoktur diye cevap vermiştir. Cem Alptekin, belgenin MİT’te olduğunu mahkemeye ispat etmesi üzerine, bu sefer İstanbul Cumhuriyet Savcılığı’na şikâyet edilmiştir. Savcılık şikâyet konusunda herhangi bir vatandaşın hiçbir farkı olmayan MİT’in dilekçesini araştırma gereği bile duymaksızın, iddianameyi düzenlemiş ve usulü işlemleri bile

¹ Devletin dışında Sivil Toplumun, vatandaşın, şirketlerin, vb. sùjelerin avukata ve avukat örgütlerine nasıl baktığı ayrı bir yazı konusudur.

tamamından Alptekin hakkında dava açmıştır. Tabii bu süreç aynı zamanda çok da komiktir... Cem Alptekin'in talebi üzerine bende böyle bir belge yoktur diyen MİT, daha sonra bu avukatı " *MİT belgesi üzerindeki imzaları olan kişileri izinsiz ifşa etti*" diye şikâyet etmiştir. Bunun üzerine dava açılmıştır.

Ceza Adaleti "Gerçeği, yalnızca gerçeği bulmaya" çalışmaz mı? Maddi hakikate ulaşmak için "hiçbir engel tanınmaz" kuralı Ceza Adaleti'nin temeli değil midir??? Yargılamanın kurucu unsurlarından savunmayı temsil eden Alptekin, failleri bulabilmek, olayın üstündeki örtüyü kaldırabilmek için görev yapmakta, fakat bir kamu kurumu mahkemeyle alay etmekte, savcı mahkemeyle alay eden hakkında değil, görevini yapan avukat hakkında " *gizli belgeyi ifşa ettin*" diye dava açmaktadır. Üstelik davaya konu olan belge daha önce Gazeteci Uğur Mumcu tarafından yayınlanmış, alenileşmiş bir belgedir...²

Cem Alptekin hakkında dava açılmıştır. Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Prof.Eralp Özgen de Cem Alptekin'i savunanlar daha doğrusu "savunmayı savunanlar" arasındadır. Yakında kaybettiğimiz, değerli Ceza Hukuku Profesörü, Hocam Eralp Bey, savunmasında; " *Asıl yargılanması gerekenlere değil, görevini yapan müvekkilimize dava açılmıştır,*" demiştir.

Ceza Davasında Avukata Ne Gerek Var, Biz Sanığın Hakkını Korumuyor muyuz?

Biz avukatlar, savcı, hâkim yanında eşit haklarla donanmış "Yargının Kurucu" unsurunun temsilcisi olduğumuz, Kunter'den beri söyler dururuz.³ Ancak ceza davasına giren avukatlar bilir ki, bu davalarda avukatı lüzumsuz gören anlayış ciddi bir öneme sahiptir. Hâkimlerin, " *Avukata ne gerek var canım,*" eğilimi her zaman karşımıza çıkar.

Hâlbuki ceza yargılaması, yargının üç kurucu unsurunun çatışması/uzlaşması temeline dayanır. Bir davada, yargılamanın kurucu unsurları tarafından ihtilaf konusuyla ilgili söylenebilecek her şey söylenmeli, söylenmedik, araştırılmadık hiçbir şey kalmamalı ki "hakkaniyetli" bir karar verilebilsin.

Tam da burada Paris Staj Eğitim Merkezi'nde ki bir seminer dokümanında anlatılan rivayeti aktarmam gerekiyor: **Şeytanın Avukatı**. Papalık, bir kişiyi "azizlik" payesine yükseltirken toplanan dini meclise bir avukat çağırır. Bunun nedeni; "aziz" ilan edilecek bir kişi aleyhine söylenebilecek bir söz varsa, yani Şeytan geçmişte o kişiyi kandırılmışsa –böyle bir durumda doğal olarak aziz ilan edilmeyecektir- bunu ancak bir avukatın bulup çıkarabileceğidir! Yani bir kişiyi aziz ilan etmeden önce o kişi hakkında söylenebilecek her şeyin Şeytanın Avukatı tarafından bulunulması mecliste tartışılması istenir.⁴ Dini meclis bile "gerçeği" avukat vasıtasıyla arıyor!!!

Örneği az da olsa, nitelikli hâkimler, çalışarak mahkemeye doğru karar vermesi için yol gösteren, delil, yargı kararı sunan avukatlara herkesin içinde teşekkür eder. Yargılamalarda, "hakkaniyetli bir karar" verilebilmesi için avukatın yargının gerçekten kurucu unsuru olduğu kabul edilerek davranılması, şu an için sadece, **Türkiye'de "Adil Yargılanma" için gelinmesi gerekli aşamayı göstermektedir.**

Siz Örgüt Avukatı mısınız?

DGM döneminde, bir basın davasında müvekkilime ihzar çıkartan savcı ile " *Müvekkilim İstanbul dışında, bir hafta müsaade ederseniz, huzuruza getireceğim,*" demek için görüşmek istemiştim. Açık söylemek gerekirse müvekkilimin yazı işleri müdürü olduğu dergideki bazı yazıları okuyunca ben bile rahatsız oluyordum. Ancak bir avukat "görevini," "kendi siyasi görüşü"nden arı olarak yapmakla yükümlü olduğu için, bu beni çok ilgilendirmiyordu. Ben bir hukukçu olarak sadece "müvekkilimin yazı işleri müdürü olduğu dergideki tüm görüşler açıkça söylenebilsin, tartışılabilsin" istiyor, bunun ifade özgürlüğünün temeli olduğunu düşünüyordum.

² İstanbul 5.Ağır Ceza Mahkemesinde 1999/79 esasla görülen dava Ekim 2000'de beraatle sonuçlanmıştır. .

³ Prof.Dr.Nurullah Kunter, Ceza Muhakemesi Hukuku,

⁴ Şeytanın avukatlığını yapmak tabiri buradan gelmiştir.

Savcının kapısını çalıp içeri girip durumu anlattığımda, savcı bana dönerek, “Vay... vay; demek Ç.... bey bir de avukat tutmuş. Kendisi gelmek tenezzülünde bulunmayıp avukatını gönderiyor... Siz örgüt avukatı mısınız?” demişti. Konuşmanın sonrasında verilen cevap üzerine savcı kendisini toparlamak zorunda kaldı kalmasına ama bu “karşılama” özellikle siyasi davalarda avukatların hangi şartlarda görev yaptığını, bizzat “eşit konumda olduğu savcılar” tarafından nasıl görüldüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Bir avukatın tabii ki “siyasi görüşü” vardır. Özellikle siyasi davalarda bir avukatın kendi siyasi görüşüne yakın bir müvekkilinin olmasında da –kural olmamakla birlikte- yadırganacak bir husus yoktur. Burada önemli olan avukat ve müvekkili arasındaki görüş yakınlığı, ilişki değil “avukatın yaptığı görevdir.” Avukatın yaptığı görev sonunda o sanık hakkında “hakkaniyetli/doğru” karar verilecektir. Bu nedenle bir yargılamada avukatın “özgür savunma” yapabilmesi için bütün başka değerlendirmeler, etkiler yargı salonunun dışına çıkartılmalıdır. Avukatın kimliğine değil, görevini nasıl yaptığını bakılmalıdır. Bu konuda da ülkemizde alınacak yol oldukça uzundur.

Avukata Şiddet

Türkiye de “zabıta” çoğu zaman, avukatı kendi görevini engelleyen bir unsur olarak görür. Tabii bu bakış açısı, zaman zaman şiddete kadar uzanır. Türkiye’de, gözaltına alınan bir müvekkili için veya adli bir iş için karakola giren bir avukatın “Güvencesi olduğu söylenebilir mi?” Görevi nedeniyle karakolda bulunan bir avukatın, bir anda oradan “zanlı” olarak çıkabilme ihtimali nedir? Örneğin bir avukat, “Karakolda polislere saldırdı” veya “polislere hakaret etti,” diye tutulan bir tutanakla suçlanabilir. Görevini yapmaktan başka amacı olmayan avukat daha sonra o tutanağı nasıl çürütecek, hangi tanıkla? Savcı olaya nasıl bakacak? Hadi mülayim bir savcı “bir avukatın onlarca polisin bulunduğu karakolda polisler saldırmaması” hayatın olağan akışına aykırı diyerek takipsizlik kararı verdi. Ama ikincisinde ne yapacak? Hadi ikincisini de geçtim, bir avukat karakolda işkence görürse ne yapacak? ⁵

Avrupa Birliği’ne giriş süreci bu konuda kısmen etkili olmuş, özellikle CMUK uygulaması esnasında karakollar şeffaflaşmaya başlamıştır. Ancak karakolda tacize uğrayan avukatlarla ilgili vukuatların bitmeyeceğini biz avukatlar biliyoruz. Son 1 Mayıs gösterilerinde bazı polislerce, kasıtlı olarak avukatların üzerine saldırılması en yeni hadisedir.

Özetle, aslolan “mevzuatın değişmesi” değil, “zihin/algılama dünyasının” değişmesidir.

Avukatlar Olmasa, Cezaevlerinde Hiç Olay Çıkmaz!!!

Adalet Bakanlığı görevlileri, cezaevlerindeki sorunların kaynağı olarak hep avukatları gündeme getirmektedir. Neredeyse bir gelenek haline gelmiş olan bu eğilim, aslında “Üçlü Protokol” ile yazılı hale de gelmiştir. Avukatlar cezaevlerine girerken, “kişilik haklarına tecavüz” mertebesinde aranmaktadır. Bayan avukatlar, XRay cihazından geçerken, sütyen kopçaları yüzünden az mı zor anlar yaşadılar? Bütün avukatlar “sim kart taşıyıcısı kurye” muamelesi görmedi mi/müyor mu? Burada da avukatlar yaptıkları göreve göre değil, “varsayımlara” göre değerlendirilmiştir/mektedir. Hâlbuki sağlıklı bakış, (aslında tüm diğer konularda da uygulanabilecek bir bakış) “**Savunma görevinin sağladığı yarar yanında münferit bir iki olay ihmal edilebilir boyuttadır; bu bir iki olay esas alınarak ‘savunma görevinin’ yapılması zorlaştırılmaz**” olmalıdır.

Öte yandan, avukatın, cezaevine aranmadan giren bir savcı, hâkim, cezaevi müdüründen ne farkı vardır? Avukatların “*avukat, hâkim ve savcılar aynı statüde olduğu; avukatlara karşı gösterilen bu güvensiz durumun hâkim ve savcılara, cezaevi müdürlerine, görevlilerine karşı*

⁵ Av. Murat Çelik bir polis amiri tarafından görüşmek için makamına davet edilmiş ve makamında dövülmüştür; İstanbul Barosu 1998–2000 Çalışma Raporu, 2000:262; Gözaltındaki müvekkilini soran Avukat Esin Fatma Kulaç 17.6.1989 tarihinde dövülüp yerlerde sürüklenmiştir. İstanbul Barosu 1988–1990 Dönemi Çalışma Raporu, 1990.91

niçin gösterilmediği” soruları cevapsız kalmaktadır. Üstelik trafik kazası türü olaylarla, tanık, sanık ifadeleriyle ortaya çıkan adli skandallarda; suçüstü yakalanan savcıların,⁶ cezaevi görevlilerinin sayıları hiç de suçlanan avukat sayısından daha az değilken devletin avukatlara karşı bu tavrı ciddi çelişkiler taşımaktadır. Ancak, hukuk devleti niteliğine sahip bir devlet “avukatın saygınlığının korunmasının aslında kendi saygınlığının korunması,” anlamına geldiğini bilebilecektir.

Hâkimi Atma, Önce İstifa Etsin Sonra Avukat Olsun!

Devletin avukata nasıl baktığını gösterecek önemli pratik de, adı yolsuzluğa, yüz kızartıcı suçlamalara karışan hâkim ve savcılara karşı pratikte *“işten kendi isteğiyle ayrıl, biz çıkarırsak avukatlık da yapamazsın”* şeklinde özetlenebilecek uygulamadır. Üstelik disiplin cezaları arasında “hâkimi istifaya davet” şeklinde bir ceza da vardır. Yani o hâkim veya savcı bir nedenden dolayı hâkimlik yapamayacak durumu nedeniyle “istifaya davet edilecek” fakat o hâkim ya da savcı arkasından avukat olabilecektir. Barolar bu şekilde ayrılan hâkim ve savcılarının avukatlık başvurusunu reddettiğinde de kararları Adalet Bakanlığı tarafından uzunca süre, bozularak bu kişilerin fiilen avukatlık yapabilmemesinin önü açılmıştır. Adalet Bakanlığı’nın Avukatlık Kanunu’ndaki 2001 yılı değişikliğinden sonra sınırlı da olsa onay makamı niteliği devam ettiği için bu uygulamayla tekrar karşılaşılabilir. Bu eğilim devletin avukatlık mesleğini nasıl gördüğünü, üstelik bu olumsuzluğa bizzat katkıda bulunduğunu da bize göstermektedir.

Şu Barolar, Ya Suç Örgütü Olursa!!!

Gelişmiş Dünya’da barolara suç örgütü olma olasılığı olan örgütler olarak bakma eğilimi olan tek ülke herhalde “Türkiye”dir. Eğilimin ötesinde, 12 Eylül 1980 sabahında olduğu gibi polislerle İstanbul Barosu’nu basıp kapısına “mühür” vuran bir bakış... Bununla da yetinmeyip, “Dünya tarihinde ilk defa bir Baro Başkanı’nın; Dünya Barolar Birliği Başkan Yardımcısı; İstanbul Barosu Başkanı; Av. Orhan Apaydın’ın⁷ Barış Derneği üyesi olduğu için tutuklanması, kelepçelenmesi ve işkence görmesi, hastalığının tedavisi için yurt dışına çıkmasına izni verilmemesi ve ölümüne sebep olunması...” Hadi o dönem “ara rejim” dönemiymi. Peki, Anayasa’nın 135. maddesinde yerini muhafaza eden ve AKP’nin yeni anayasa taslağında da bulunan “meslek örgütlerinin” vali/idare tarafından görevden alınabilmesi hükümleri... Avukatlık Kanunu’nda paralel hükümlerin bulunması...

Mevzuattan, icracıların bakışına kadar “barolar” her an suç örgütü olabilir, bu nedenle bu hükümler elimizde dursun, bir gün işimize yarar, anlayışı arka planda “merkezi yerini” hala muhafaza ediyor.

İstişari Ziyaret Raporları

Çağdaş Avukatlar Grubu yıllardır; avukatların, yargının ve hukukun içinde bulunduğu durumu, önerilerini her ortamda açıkladılar, baroda yönetimde oldukları dönemde yüksek sesle haykırdılar. Ama onları ne dinleyen ne de dikkate alan oldu. Fakat şu AB süreci yok mu, ondan kaçış yok. AB’ye girmesek bile yok. En azından tarama sürecinde, mevzuatımızın “uygar ülkelerin” neresinde olduğu bir bir ortaya çıkıyor. Bunlardan birisi de yargı ve avukatlık mesleği.

Bugüne kadar üç istişari ziyaret raporu yayınlandı. Bu raporlar bir anlamda yargımızın, mesleğimizin fotoğrafı niteliğinde. Raporu anlatacak değilim, dileyenler ayrıntısına bakabilirler. Üzerinde duracağım husus, istişari ziyaret raporunda avukatlık mesleğiyle ilgili öneri ve bu öneriye neden olan durum:

⁶ Aranan eski bir bankerin Sarıyer Savcısı’ nın evinde saklandığının ortaya çıkması, İstanbul DGM başsavcısının karanlık kişilerin arabasında trafik kazası yapması ve arabada bir çantanın kaybolduğu iddiasının muhatabı olması gibi olaylar yeni olaylardır.

⁷ “...mahkemenizde barışı savunmaktan dolayı yargılandığımı sanmıyorum. Benim yaptığım ve bazı çevreleri rahatsız ettiğimi -hatta öfkelendirdiğimi- bildiğim asıl eylemim, insan haklarını, demokrasiyi ve 1961 Anayasasının yaşama geçirilmesini savunmamdır. “Barış Derneği Davası, Orhan Apaydın savunması, Bilim ve Sanat Yayınları, 1986:67 ; Av. Orhan Apaydın hapisten çıktıktan bir süre sonra yakalandığı ve tedavi edilme imkanı kalmayan hastalığı nedeniyle ölmüştür.

- Avukatların çalışmasında Adalet Bakanlığı'nın etkisi

i- Avukatlar aleyhindeki disiplin soruşturmalarında Adalet Bakanlığının etkisi

Biz, avukatların bağımsızlığını güvence altına alma yolunda bir adım olarak, meslekî iç-denetimi sağlamak amacıyla baroların işleyişinde Adalet Bakanlığının rolünün kaldırılmasını tavsiye ediyoruz. Bu amaca ulaşmak için biz, avukatlar aleyhindeki disiplinle ilgili eylemlerin davalarında Türkiye Barolar Birliği'ne yapılan itirazın, yargısal olmayan bir mercie yapılan son itiraz olmasını tavsiye ediyoruz. Birlik'in kararı Adalet Bakanlığı'na gönderilmemelidir.

ii- Avukatların ceza kovuşturmasında Adalet Bakanlığının etkisi

Biz, meslekî faaliyetleri sırasında işlendiği iddia edilen suçlar için avukatlar aleyhinde cezai işlemlerin başlatılması sürecinde Adalet Bakanlığının etkisini kaldırmak amacıyla Avukatlık Kanunu'nun 58 ve 59 uncu maddelerinin değiştirilmesini tavsiye ediyoruz

D- Sonuç

Adil bir yargılamanın teminatı, diğer unsurlar yanında avukatların müvekkillerini etkin hukukî temsil ve müvekkilleri adına etkin hukukî temsil sağlayabilmelerine bağlıdır. Bununla birlikte Türkiye'de, çok sayıda engel, hukukla ilgili meslek mensuplarının, meslekî faaliyetlerini icra edebilme alanlarına ciddi şekilde zarar vermeye devam etmektedir. Bu, cezai işlemlerin her aşaması için doğrudur.

Biz, sanıkların gözaltına alındıklarında derhal bir avukata ulaşma haklarının verilmesini, sanıkların bir avukatla gizlilik içinde etkin şekilde iletişim kurabilmelerini ve avukata danışabilmelerini, duruşma salonlarının yapısı ve taraflar arasında kabul edilen usulün iddia makamı ve davalı taraf arasında kuvvetler eşitliğini garanti etmesini, avukatların meslekî faaliyetlerini icrası sırasında yıldırılmamalarını ve taciz edilmemelerini, avukatların çalışmalarında Adalet Bakanlığının etkisinin kaldırılmasını sağlayacak acil önlemleri hükümetlerin almasını ısrarla tavsiye ediyoruz.

Avukatlara 2008 Yılbaşı Sürprizi: Avukatlık Kanunu'nun 5'nci Maddesindeki Küçük Revizyon?

23.1.2008 tarihinde Avukatlık Kanunu 5'nci maddede küçük bir değişiklik, bir torba kanunun içinden "çaktırmadan" geçirildi.

AVUKATLIĞA KABULDE ENGELLER

Madde 5 - Aşağıda yazılı durumlardan birinin varlığı halinde, avukatlık meslekine kabul istemi reddolunur.

a) (Değişik: 5728 - 23.1.2008 / m.326) Türk Ceza Kanunu'nun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da Devlet'in güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olmak.

Değişikliğin ne olduğunu anlamak için TCK 53. maddeye bakmak gerekiyor. Bu madde mahkûm olan bir kişinin "meslekten men" fer'i cezasını ne kadar süreyle muhatap olacağını düzenliyor. Türk Ceza Kanunu'nda Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde getirilen bu düzenlemeye göre, bir mahkûmiyet hükmünün, "bir insanın mesleğini yapabilmesini süresiz olarak yasaklaması" insan haklarına aykırı olması nedeniyle mümkün olmayacaktır.

Peki, Avukatlık Kanunu 5'nci maddesinde yapılan yeni değişiklik ne anlama gelmektedir: **Mahkûm olan kişi avukat olmak isterse, TKC 53'ncü maddesinde belirtilen süreler geçse bile mesleğe kabul edilmeyecektir.** Yani iki yıl hapis cezası almış bir avukat, örneğin "bir düşünce suçlusunu avukat adayı" avukat olamayacak veya avukatlık hakkını kaybetmiş sayılacaktır. İlk bakışta bile AB müktesebatıyla ilgisi olmadığı anlaşılan bu düzenlemenin "Anayasa'nın" eşitlik ilkesine de açıkça aykırı olduğu da görülmektedir. Peki, buna rağmen böyle bir hüküm "kanuna" nasıl girebilmektedir? **Acaba hala kilit noktalarda "ortaçağ beyinli" insanların bulunduğunu göstererek devleti zor durumda bırakmak isteyen, Anayasa Mahkemesi tarafından ileride iptal edileceğini bilse bile "bu tür insanlara eziyet olsun, uğraşsınlar," mantığıyla hareket eden ve çıkan kanunların**

orasına burasına bu tür hükümleri sokuşturan özel bir bürokrasi bölümü ya da “gizli bir genel müdürlük” mü var?

Yüksek Yargı

Yukarıda belirttiğimiz eğilimden, “Yüksek Yargı” da nasibini almaktadır. Zaman zaman yüksek yargı organları da avukata, avukat meslek örgütlerine, “yargı ve savunma” perspektifinden bakamayabilmektedir.⁸ Bunun bir nedeni de “Yüksek Yargı”nın sadece hâkimlerden oluşmasıdır. Avukatlar yargının kurucu unsuru olarak, gerek yüksek yargı organlarında, gerekse Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nda “yargıç statüsü” ile yer alabilmelidir. Böylece yargının kurucu unsurlarının birbirlerine karşı husumet duyması yerine, yargının müşterek bakışının oluşturulması da mümkün olabilecektir.

Ya Paşalar!

Son dönemin en büyük esprisi Sayın Genelkurmay Başkanı’nın “*Ben yargıya o kadar güveniyorum ki, avukat bile tutmadım!*” demesi. Tabii bu bir cümle bu yazıda anlatmaya çalıştığım bakış açısının özeti gibi: Avukata ne gerek var canım. Her şey o kadar açık ki! Halbuki bizler avukatlar olarak, müvekkillerimize ne diyoruz: “*Paraya çevrileceğinden emin olsanız bile, hürriyetinizi tahdit eden en küçük ceza yargılamasını bile ciddiye alınız.*” Sanırız paşamız bu sözünden dönmüş olmalı ki kendi hakkında çıkan haberlerle ilgili tazminat davasını avukatı vasıtasıyla açmış... Allah, kimseyi avukatsız bırakmasın...

Sonuç Yerine:

Avukata karşı “bakış açısının” temelinde görüldüğü gibi birden fazla neden bulunmaktadır. Ancak nedeni ne kadar çeşitli olursa olsun, sonuç veya amaç bellidir: **Güçlü bir savunma/hak arama mesleğinin oluşumunu istememe, engelleme, bundan rahatsız olma veya Savunma-hak arama görevi yapan avukatı örgütlerini sindirme. Gerektiğinde haddini bildirmek. Cezalandırmak.** .. Bunda “siyasi iktidarların”, güçlü bir “yargı” dolayısıyla güçlü bir savunma mesleği istememesinin payı ne kadardır? **Yani İktidar ve İktidarın sınırlanması meselesi**... Bu da başka bir yazıya.

⁸ 1990-1991 Adli Yılı Açılışı öncesinde, Yargıtay Başkanı’ nın TBB Başkanı Önder Sav’ dan konuşma metnini istemesi, bu talebin “sansür” niteliği taşıdığı ve konuşma metninin önceden verilmeyeceği açıklaması ı akabinde, Yargıtay tarafından TBB başkanının konuşmasına izin verilmeyeceğinin belirtmesi üzerine, Yargıtay ve TBB arasında çıkan gerilim; TBB’ nin adli yıl açılışını bağımsız olarak yapması konusunda bkz. TBB Başkanı Avukat Önder Sav’ ın 1990-1991 Yargı Yılı’nın Açılışı Toplantısında Yaptığı Konuşma, TBB Yayınları , 1990